

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curacao, Bonaire,
en Aruba per drie maanden fl. 2.— met
voortuitbetaling.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0.50, voor elken regel meer fl. 0.07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURACAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, Curacao, — Oranjestad.
JUAN CAPRILES, Aruba, — Playa.
JOSE A. ROSA HERRERA, Bonaire, — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan for Curacao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10.— pa aña.
Un number só fl. 0.25.
Un anuncio di 1 te 7 regel, fl. 0.50, cada
regel mas fl. 0.07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.

aankomst alhier:
9 Febr. Oranje Nassau van Amst.
12 „ Caracus „ New York
12 „ Maracaibo „ Maracaibo

CALENDARIO.

Februari.

6 DOMINGO Septuagésima.
7 LUNA S. Romualdo.
8 MARTES S. Juan di Mata, c.
9 RAZON Sta. Apolonia, v. i m.
10 HUEBES Sta. Escolastica, v.
11 VIERNES S. Severino, abad.
12 SABBA S. Martinus di Japen.

STAND DER MAAN.

V. M. 8 Febr. 5 ure 38 min. A. M.
Opkomst der Zon:
9 Februari 6 ure 10 min.
Ondergang der Zon:
9 Februari 5 ure 50 min.

SCHEEPSTIJDINGEN.

vertrek van hier:

11 Febr. Oranje Nassau naar Amst.
14 „ Philadelphia „ New-York
16 „ Maracaibo „ Maracaibo

DE EUROPEESCHE CRISIS.

(tot 23 Januari.)

De Regeeringen van Oostenrijk-Hongarije, Duitsland en Rusland hebben zich vereenigd met de zienswijze harer vertegenwoordigers te Constantinopel betrekkelijk de regeling van de *Bulgaarsche Questie*. Zij willen ook Italië en Frankrijk voor hun plan winnen; terwijl zij bij Engeland daaromtrent nog moeilijkheden en bezwaren moeten overwinnen, ofschoon van de zijde van Turkije bovengenoemde Regeeringen op geen tegenkanting meer zullen stuiten. Van half-officiële zijde wordt uit Pest bericht, dat Oostenrijk de noodzakelijkheid inziet van het doen bijeenkomen eener nieuwe Sobranja of van de aanstelling van een ander Regentschap in Bulgarije, voordat men in de benoeming van een Vorst voor den Bulgaarschen troon zal kunnen slagen.

Ondoenlijk is het, een helder denkbeeld zich te vormen van den politieken toestand van Europa tot op 26 Januari ll., hetzij men de telegrammen van Trinidad of die van de New-Yorksche bladen (van gelijken datum) raadpleegt. Van den eenen kant wordt beweerd, dat Frankrijk met grooten spoed zijn troepen naar de Duitse grenzen laat oprukken, en dezen zelfs in kazernen — van hout, in Elzas-Lotharingen gekocht — doet verblijven; terwijl de Fransche premier, Goblet, aan geheel de wereld verkondigt, dat er geen volk op aarde zoo vredelievend is als het Fransche. Ook de pers in Frankrijk schijnt de echo te zijn dezer vredesgezindheid van den Eersten Minister.

In Engeland heeft het blad *Daily News* geheel Europa door zijn "oorlogsgeruchten" ontsteld; de Fransche pers antwoordde hier eenvoudig op, dat zulke onwaardige handelwijze van de Engelsche "boursmannen" was en dat Frankrijk met groote kalmte en welgewapend elken vijandelijken

aanval zou wederstand kunnen bieden. Ook liep er een gerucht, dat Duitschland op ernstige wijze rekenschap aan Frankrijk zou gevraagd hebben, waarom het, op zulk in 't oog loopende wijze, duizenden soldaten naar de Duitse grenzen liet oprukken. Een officieel blad van V. Bismarck ontkende echter volstrekt, dat een zoodanige vraag door de Duitse regering zou gedaan wezen.

Niettemin vertrouwen, volgens de allerlaatste berichten, de Duitse diplomaten Frankrijk niet; immers zij is te opvallend de wijze, waarop Frankrijk zich versterkt en zijn legers naar de Duitse grenzen laat oprukken. Evenmin echter vertrouwen zij den Franschen premier Goblet en zijn vredelievende verklaringen, terwijl zij de kalme houding van de Fransche pers alleen aan een wenk van hooger hand toeschrijven.

NOTICIA.

Bisjita pastoral.

Dia Luna i Dia Huebes pasar Su Ilustrisima Monsenior C. H. J. Reijnen a haci su bisjita pastoral na Misa di Santa Ana na Otrobanda i na Misa di N. S. del Rosario na Pietermaai.

Hubiléo.

Egercicio espiritualnan pa Hubileo lo coeminsa awe-nochi den Misanan di Otrobanda i Pietermaai. Na Otrobanda e misionai lo ta na cargo di Muy Rev. Pader H. van den Heiligenberg i Muy Rev. Pader J. van Baars. Na e ocasionai lo tin predicasi riba toer dia di henter siman pa 5 i 7½ ora di mainta i pa 6½ ora di anochi.

Den Misa di N. S. del Rosario na Pietermaai Muy Rev. Senjor V. Jansen i Rev. Pader P. Cremer lo tin mision di Hubileo.

Aki lo tin toer dia: pa 5 ora di mainta misa cantar coe predicasi, pa 7½ ora rezamentoe di Santissimo Rosario, pa 3 ora tra-merdia Caminda di Santa Cruz i pa 6½ ora di anochi Lof coe predicasi.

Cafutura di mlasma.

Noticianan koe nos tin for di San Willibrordo ai-riba ta hopi satisfactorio. Un seis hende koe tabatin caintura a cura completamente, gracias na bon cuidaonan di Senjor S. M. Lansberg, stadsgeneesheer, i e bon medida di nos gobiernoe pa perea koe e enfermedad no plasma mas di lo ke e tabata, i e ta doena speranza koe den algun siman mas lo el a caba toer.

Tranvia.

Coe alegria nos a mira, koe Dia Huebes di e siman-aki nan a coeminsa pone e *riclan* (caminda di heroe) koe lo bin sirbi pa e wagenan di huur pa pasa hende di Punda, Pietermaai i Scharloo. Segun de *Curacaosche Courant* ta informar e caminda lo coeminsa for di dilanti di Club „de Gezelligheid“, i no na *Foiporta* manera tabata proyecto di e Compafia di Tranvia.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernements-besluiten.
Curacao, 4n. Februari 1887.

Aan den heer C. J. Neuman, gouvernements-drukker alhier, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend, met toekenning van pensioen.

De sergeanten H. H. R. Chapman en J. A. De Veer bencemid tot 2e. Luitnants bij de dienstdoende Stedelijke Schutterij alhier, en de korporaals M. S. L. Maduro, G. Puppe, M. H. Daal en C. Statius Muller tot sergeanten bij voormeld korps.

Ter Gouvernements-Secretarie zijn ter inzage van belangstellenden nedergelegd het Bericht aan Zeevarenden, uitgegeven door de Afdeling Hydrographie van het Ministerie van Marine te 's Gravenhage, No. 47 tot en met 52 van 1886 en No. 1 van 1887.

De Gouvernements-Secretaris,
HELLMUND.

— Z. D. Hoogw. Mgr. C. H. J. Reijnen heeft Maandag ll. in de St. Anna-kerk op Otrobanda en Donderdag ll. in de O. L. V.-kerk op Pietermaai zijn herderlijke visitatie gehouden.

— HEDEN avond zullen hier ter stede in bovengenoemde R. K. kerken de geestelijke oefeningen beginnen voor het Jubilé. — In de St.-Anna-kerk wordt deze missie gegeven door den Z. Eerw. Pater H. van den Heyligeberg en den Z. Eerw. Pater J. van Baars, bij welke gelegenheid gedurende deze week elken dag des 's morgens om 5 uren en des avonds om 6½ uren eene missie-predicatie en 's morgens om 7½ uren onder de H. Mis door den Z. Eerw. Pater A. Frie eene Conferentie gehouden zal worden.

In de kerk van O. L. V. van den H. Rozenkrans op Pietermaai treden als missionarissen op de Z. Eerw. Heer V. Jansen en de WelEerw. Pater P. Cremer. 's Morgens om 5 uren en des avonds om 6 uren zullen de predicates alhier worden gehouden. Elken morgen om 6½ uren zal na de H. Mis de Rozenkransplechtig gebeden worden.

De berichten uit het 4e. District (parochie van San Willibrordo) betreffende de moeras-koortsen luiden vrij gunstig. Een zestal personen zijn van de koorts geheel hersteld, dank zij de goede zorgen van den Heer S. M. Lansberg, stadsgeneesheer, en den wijzen maatregel van ons Bestuur om den zieken ook versterkende middelen te doen toekomen. De koorts breidt zich hier niet verder uit, en het laat zich aanzien dat over eenige weken deze ramp tot het verledene zal behooren. — In de overige Districten is in hetgeen wij vroeger gemeld hebben geen noemenswaardige verandering gekomen. Wij hopen, dat de vrees ongegrond zij, die vele bewoners van Pietermaai aan een mogelijke uitbreiding der ziekte ook tot het stadsgedeelte doet denken, omdat in hun nabijheid over een uitgestrektheid van 20 minuten op vele plaatsen (van parculieren en van de gemeente) uitgestrekte plas- sen vuil water den geheelen dag een moeras-lucht verspreiden.

NEDERLAND.

Z. M. de Koning en H. M. de Koningin verschenen Zaterdag 1 Januari ll. 's namiddags te 1 uur ter receptie, die steeds op nieuwjaarsdag ten Hove wordt gehouden.

In de zaal van ontvangst stonden geschaard de dames van het paleis, de grootofficieren van het huis des konings, de adjudanten-generaal, de opper-, hoofd- en verdere officieren bij Zr. Ms. militaire hofhouding, de kamerheeren, de president van de Tweede Kamer, de vice-president van den Raad van State, de ministers, hoofden der departementen, de directeur van het kabinet des konings, de secretaris des konings voor

de zaken van het groothertogdom Luxemburg, de hofpredikers enz.

Voor deze gelegenheid was het dragen van galakostuum of groot-uniform voorgeschreven.

Tijdens Z. M. in de audiëntiezaal toefde, was hij met verschillende hooge ambtenaren van het hof in gesprek, en onderhield H. M. de Koningin, aan wier zijde het prinsesje ging, zich met de dames.

Z. M. recipieerde in de marine-uniform, en H. M. de Koningin droeg een kled van donker satijn.

— Het trof mij, zegt de schrijver der Haagsche kroniek in de *N.-Gr.-Ct.* van den terugkeer der vorstelijke familie naar den Haag sprekende, met hoeveel belangstelling 't vorstelijk rijtuig, een eenvoudig tweespan met palfrenier en jager, door honderden werd opgewacht. Aan al de hoeken der straten, waarlangs HH. MM. van het station naar het paleis reden, stonden dichte drommen opgesteld en 't voorplein van het paleis was zwart van de menschen. Er werd geen kreet gehoord, maar hoogst eerbiedig begroette men het vorstelijk echtpaar en de lieve kleine prinses.

— De „Haagsche kout“ der *P. Gr. Ct.* bevat o. a. het volgende: „Men zoekt nog altijd naar een opvolger voor de marine-portefeuille. Kapitein Boogaert is genoemd, maar deze zit in de West, en daar er geen telegraphische gemeenschap met die kolonie bestaat, kan het weigerend antwoord nog volstrekt niet aangekomen zijn. In de bureau's van het departement van Marine noemt men den heer De Gelder, die als gepensionneerd lid van den Raad van Nederlandsch-Indië zich in Den Haag vestigt heeft. Deze zou het minst te verliezen hebben, en licht de portefeuille kunnen dragen, totdat de grondwetsherziening den gezamenlijken val van het kabinet veroorzaakt mocht.

„Minister Gericke is een zeer ijverig hoofd van onze Marine geweest, die van 's morgens tot 's avonds laat werkte en alles onderzocht, daar hij van meening was, dat alle belangrijke zaken door zijne handen moesten gaan. De marine is meer dan ooit gebeten op de Tweede Kamer, wier zoetwater-admiraals een oordeel uitspraken over schepen en inrichtingen, waarvan zij, altijd volgens de Haagsche marine, geen verstand hebben. Als de heer De Gelder het aanneemt, is de G. wel de gezochte better voor marine, daar de heeren Geerling, Gericke en De Gelder achtereenvolgens aan het hoofd van het departement hebben gestaan.”

— De Haagsche correspondent van de *Nieuwe Groninger Ct.* vermoedt, dat de heer Gericke wel zal toestemmen zitting te nemen in het kabinet-Heemskerk, wanneer het verlangen daartoe van hooger hand wordt kenbaar gemaakt. De berichtgever verzekert uit „zeer vertrouwde“ bron vernomen te hebben, dat de ministeraad Z. M. heeft geadviseerd het ontslag niet te verleenen.

BUITENLAND.

ROME.—De H. Vader heeft onlangs een vleidend schrijven gericht aan de vereeniging der katholieke jongelingschap in Italië. De Paus brengt daarbij in herinnering de innige gehechtheid aan den H. Stoel, waarvan deze vereeniging steeds blijk heeft gegeven, en hij vermaant de jongelieden, steeds aaneengesloten te blijven in hun vereeniging, welke hun tot wijkplaats en steun verstrekt tegen de bedorvenheid der wereld, en welke hun leert de Kerk te eerbiedigen en lief te hebben. De Paus prijst ook de groote liefdedwerken, door de vereeniging verricht, bepaaldelijk het onderwijs en de hulp, welke door haar aan de kinderen der arbeidende klasse verstrekt worden. Hij wekt hen op, daarmede voort te gaan; want, zegt hij, de hoop van de Kerk en van de maatschappij berust op het toekomstige geslacht.

— Het Liberale kamp was in rep en roer over den dood van den heer Minghetti, die Vrijdag-middag 11 Dec. te 4 uur overleed. Twee da-

gen vóór zijn afsterven ontving hij een bezoek van koning Humbert en zijn gemalin. De kardinaal-vicaris, van zijn ernstigen ziekte-toestand ingelicht, zond aan de familie een prelaat, om haar mede te deelen dat de kardinaal zelf, die vroeger Minghetti gekend had, bereid was den zieke de troostmiddelen toe te dienen van den godsdienst. De prelaat werd op beleefde manier afgewezen, onder belofte nochtans dat men aan het vicariaat bericht zou zenden, indien de toestand van den zieke verergerde. Tegelijkertijd telegrapheerde de familie aan den kanunnik Anzino, kapelaan van het Hof, die zich te Mantua bevond. Toen deze te Rome aankwam, bevond zich Minghetti buiten kennis. Na eenigen tijd kwam hij bij, en op de vraag van Mgr. Anzino, of hij vergiffenis vroeg voor zijn zonden aan God en aan de Kerk drukte de zieke den arm des priesters en begon te weenen.

Spreken kon hij niet meer. De kanunnik Anzino gaf hem daarop de absolutie en het H. Oliesel, eveneens de benedictie in articulo mortis. Spoedig daarop begon de doodsstrijd, welke omstreeks half vijf met den dood eindigde.—Minghetti was ongetwijfeld een der eerste staatslieden, welke het revolutionaire Italië na den dood van Cavour bezeten heeft. Gevangengenomen onder Gregorius XVI, in vrijheid gesteld door Pius IX en diens minister in 1848, heeft Minghetti zich altijd een dienaar getoond der Revolutie. Onder den schijn van gematigdheid heeft hij haar altijd gediend, totdat hij in 1876 op directe wijze deelnam aan de overweldiging van Rome, die plaats vond tijdens den ministerie, waarvan Minghetti president was. De straf is niet uitgebleven; het rijk der gematigdheid heeft een einde genomen, en Minghetti is een van de eersten geweest, die Depretis in diens revolutionair vaarwater gevolgd zijn.—Maar ook diens stelsel dreigt schipbreuk te lijden op de klip van het radicalisme, getuige de aangevoerdiging van de anti-clericale manifestatiën. En zoo zal het voortgaan, totdat de partij der Italiaansche revolutie aan de gevolgen van haar eigen buitensporigheden zal bezweken zijn.

— Zelfs de schouwburgen mengen zich te Rome in den strijd tegen het clericalisme. In het theater *Vallé* heeft men het vuile gewrocht van Renan *L'Abbesse de Jouarre* ten gehore durven brengen. Gelukkigerwijze heeft het publiek over dat stuk recht gedaan. Hoewel de directeur van den schouwburg voor de opvoering alleen die acteurs had uitgekozen, welke de gunst genieten van het publiek, heeft men het stuk veroordeeld en uitgefloten; een oogenblik zelfs was er volslagen kabaal. Voorzeker heeft Renan geen reden om zich te verhoovaardigen op de ontvangst, welke zijn stuk te Rome genoten heeft. De liberale bladen vooral hebben daaraan geen critiek gespaard; zij hebben het een *obsceen product* genoemd, onmogelijk ten tooneele op te voeren wegens de vele gebreken van samenstelling, die het aankleven.

MADRID, 24 Jan.—Fransche officieren doen op onderscheidene plaatsen van Spanje groote aankopen van paarden en mulezels.

—25 Jan. De regeering is te weten gekomen, dat Zorrilla leeningen heeft gesloten tot een bedrag van één millioen gulden, en opnieuw een revolutie in den zin heeft. Onlangs moet te Madrid een revolutionaire vergadering zijn gehouden, om de plannen van dien opstand te bespreken.

BERLIJN, 25 Jan.—De heer Barth, redacteur van de „Freisinnige Zeitung“ is tot zes maanden gevangenisstraf veroordeeld. Hij had het bericht in zijn blad opgenomen, dat de Czaar op den heer Von Villame, den Duitschen militairen attaché, geschoten had.

— Het debat, waaraan gisteren in den Landdag Prins von Bismarck heeft deelgenomen, is ten nadeele der regeering afgelopen. De kan-

selier beweerde, dat de Keizer het volste recht heeft om den tijd te bepalen, gedurende welken de legerwet van kracht zal zijn. Deze bewering vond hevige tegenspraak, en zal van grooten invloed wezen op de kiezers om hen mannen te doen verkiezen, die de rechten van den Rijksdag zullen verdedigen.

BRUSSEL.—De Kerstdagen hebben zich helaas in de hoofdstad van ons katholiek land door brooddronkenheid van allerlei uitspattingen onderscheiden.

Geen wonder. De socialistische toch hadden die dagen uitgekozen om hier het zogenaamde „Volkshuis“ te komen inwijden en tevens een monstercongres te houden. Dit alles heeft op eene echt socialistische wijze plaats gehad.

In de Beiersche straat, alwaar het „Volkshuis“ gelegen is, zag men niets dan roode vlaggen, roode draperieën en roode bloemen; het scheelde zelfs niet veel of men had al de huizen nog rood geverfd.

's Morgens om 8 ure riep de trom, een onmisbaar instrument om lawaai te maken, al de roode mannen van Brussel en voorsteden bij elkander om en corps de vreemde roode broeders aan het station af te halen.

Oubeschrijflijk was de geestdrift of liever oorverloovend het geroep en geschreeuw, toen de trein met de roode broeders van Gent, Luik, Seraing, Antwerpen, enz. aankwam. Gelukkig was onze beruchte Buis nog zoo wijs geweest het station door eene sterke politiemacht te bezetten, anders zou die geestdrift wel eens te ver hebben kunnen gaan.

Eindelijk zat zich de stoet in beweging. Voorop marcheerden Volders en van Caubergh, die als redacteuren van het socialistisch orgaan „Le Peuple“ bij het weldagen van zulke reletjes het meeste belang hebben; in hun midden gaat *citoyen* en republiek V. d. Dorpe, die nog onlangs tot schande van gansch Brussel als raadslid onzer hoofdstad is gekozen.

Roode vlaggen of meestal roode lappen telt men bij dozijnen; muzikanten zijn er ook bij de vleet, want bij zulke reletjes moet groot lawaai gemaakt worden. Al de deelnemers van dien edelen stoet dragen eene roode kokarde of wel een rood lint om den arm; sommigen hebben zelfs eene roode phrygische muts opgezet. De muzikanten spelen allen zonder uitzondering eeuwig en altijd de geliefkoosde *Marseillaise*, en zijn deze vernooied, dan beginnen honderden kelen dat oproerig lied uit te galmen.

Aldus trekken die roode wolwaters door de voorlaanste straten van Brussel, priesters en kloosterlingen uitjouwende en beladigende, die zij op hun tocht ontmoeten. (Och, eene sterke politiemacht heb geleid — anders zou het er nog schuiner zijn toegegaan — blijft deze bij al die baldadigheden lijdend toeschouwer.)

Bij het Volkshuis gekomen trekt men al razende en tierende dit gebouw binnen, alsof men het wilde bestormen en innemen. De eerste spreker, burger Bertrand, heeft dan ook alle moeite om die joelende broeders tot stilzwijgen te brengen en zijne eerste woorden gaan geheel en al voor de roode menigte verloren.

De goede man spreekt veel over vrijheid, gelijkheid en broederschap, gewone machtspreuken van liberalen en socialist, en van de rechten van den werkmán. Hij eindigt met deze woorden: Voorloopig zal men zich met dit Volkshuis tevreden stellen, totdat men het paleis, waar Leopold nog tront, tot Volkshuis heeft ingericht.

Elk commentaar is hier overbodig.

Andere sprekers volgden hem op en zongen met burger Bertrand ongeveer koekoek eenen zang: velen spraken over het ongelukkig lot van den armen werkmán, die volgens hen alleen heil en geluk in het algemeen stemrecht kon vinden. Dat die sprekers de zuivere waarheid verkochten, blijkt ons duidelijk uit het verslag van *Le Peuple*, hetgeen ons zegt dat de arme socialistische werklieden bij de inwijding van het Volkshuis ruim 8000 liters faro hebben geleid. Elke liter kost intusschen niet minder dan 24 centiemen. Zijn dus die arme werklieden niet werkelijk te beklagen? Verder werd de dag al drinkende, razende en tierende doorgebracht.

Den tweeden dag moest het fameuze socialist-congres worden gehouden, waarbij die heeren de middelen zouden bespreken om tot hun doel te komen.

Wat hierbij gesproken en verhandeld is, moet voor ons geheim blijven. Niemand toch dan de socialistische hoofden en dit wel met eene speciale kaart mochten aan dit congres deelnemen.

Het schijnt echter dat men tot eene algemeene werkstaking heeft besloten, als

zijnde het beste middel om tot het algemeen stemrecht en andere vermeende rechten van den werkmán te komen. Het schijnt zelfs dat die algemeene werkstaking zeer nabij is. Men heeft ook veel gesproken over dynamiet, want enkelen wilden bij het uitgaan van die modelvergadering reeds een onzer kerken door dynamiet in de lucht doen springen. Oplaat men echter geen tegenkanting van het leger ondervinde, zooals in Luik en Charleroi vroeger is gebeleden, moet men op alle manieren onder de soldaten socialistische trachten aan te werven. Dit moet vooreerst het eeuwige doel en streven der socialisten zijn.

Mochten de socialisten onverhoopt in hun halschen toeged gelukken, dan zijn er voor België zeker droevige dagen aanstaande.

(Huisgez.)

Uit de bovenstaande correspondentie heeft men kunnen zien hoe de Brusselsche socialistische Kerstdagen hebben gevierd. Hun orgaan vindt die socialistische Kerstmis zo stichtelijk, dat het zich geroepen voelt er in de volgende bewoordingen de aandacht op te vestigen en de tegenstelling tusschen het hoogfeest van 's Heeren geboorte en deze revolutionaire plechtigheid zoo schrill mogelijk te doen uitkomen.

„In de kerken hebben priesters en zangers de katholieke kerstliederen gezongen. In het Volkshuis heeft men de roode kerstliederen gezongen en den nieuwen verlosser: het Socialisme verheerlijkt.

„Zoo richten wij Kerk tegen Kerk op. De werkelijke vertegenwoordiging des volks stellen wij tegenover de vertegenwoordiging der bezittende klassen.

„De 25e December 1886 zal een nieuw tijdvak openen in de geschiedenis onzer jeugdige arbeiderspartij.

„En van mijlpaal tot mijlpaal, zullen wij eindelijk tot den laaststen geraken. Onze socialistische feesten van heden bereiden die van de toekomst voor. Het uur van het groote feest van de bevrijding des volks nadert; een driedubbele dwaas, die er geen rekening medehoudt.”

En een driedubbele dwaas ook, die thans nog niet zou willen inzien waarop de geheele socialistische beweging is gericht: omverwerping van de geheele christelijke maatschappij, op wier puinhoopen de roode socialistische republiek moet verrijzen. En omdat de Kerk de hechtste steun is der maatschappij, moet allereerst de Kerk het ontgelden. De socialisten willen Kerk tegen Kerk oprichten en viereen nu alvast socialistische Kerstmis. Dit zal wel in den smaak vallen van *Het Nieuws van den Dag*, dat het christelijke Kerstfeest zoo graag afgeschaft zag en dus dit roode Kerstfeest wel zal toejuichen. Trouwens de liberale pers heeft altijd met het socialisme *geliebtigelt*. Mogen uitvallen als de boven meegedeelde haar tot leering strekken.

UN BOEKI NOBO

DI

JAN HOLLAND. (1)

Ta un berdad tristoe, koe den nos tempoe-aki esina hopi hende a perde e precioso gracia di fé i koe p'esai nan a cai den un abismo mas profun-

(1) Jan Holland tabata Protestant. E ta conoier como scirbidor, koe nunca a sconde su sintimento protestantnan contra Catholicismo. Ma den su coerazon tab tin sintimentoe di houradez, di sinceridad. Mirando com su religion, Protestantismo, ta bai cajendo dia pa dia na nada, mientras Catholicismo, mei mei di toer columna i poersigimientoe, ta bai aumentando riba mundo plamandoe luz divina di berdadero Cristianismo, Jan Holland kier a studia e usuntoe-ai coe seriedad, i resultado natural tabata, koe su wowo i su sintiran a habri pa berdad; com-bencir di esai el a abandona su error i el a bira catolica. Lo ke nos ta ofrese nos lezadornan aki anto ta conviccion di un protestant combertir, koe kier haci otro mes desgraciado, koe é tabata, mira nan error tambe. Ta sigur anto koe palabranan di Jan Holland tin doble valor.

do koe Paganonan di tempoe bieuw. Paganonan — Jan Holland ta bisa — tin generalmente un creencia masjar firme den nan diosnan i den inmortalidad di nan alma. Paganonan, a lo menos e ilustranan di promer-aja, tabata conoce muchoe bon toer nan tradicion mitológico-nan, riba cual nan tabata basa nan idolatrianan, i e luho, coe cual nan tabata haci culto na nan diosnan, ta testimoniar koe nan tabata cumpli fielmente coe nan obligacion religiosonan.

Incrédulonon di nos tempoe-aki awor a jega na asina un altura di ilustracion, koe no solamente nan ta tira toer cos sobrenatural afor, ma hasta nan ta spanta p'e cosnan ai, nan no kier tende papia di nan si-kiera. E incrédulonon no tin sino un principio: *materia i forza*, ó mehor — como esai ta zona ainda algo doble — nan principio ta: *materia*, koe pa su mes forza a bai birando, poco-poco: *átomo* (e parti masjar chikitoe nan koe ta forma cualke sustancia), despues *célula* (e diferente hueconan koe tin den cualke curpa), despues *plantji*, despues *bestia*, por fin *hende*. Riba esai i for di esai, promer koe esai i despues di esai, no tin nada otro. Coe otro palabra: principio di incrédulo modernonan ta, koe no ta Dios a cria hende, sino koe nos a bini di mes i koe na nos morto, toer cos a caba, nos ta bolbe bira e cos, *stof*, for di cual nos a sali.

Na e desgraciadonan, koe a cai asina dipi den materialismo, Jan Holland ta dirigí den su boeki, koe el a publica últimamente na Hoelanda coe título di "*Oude Iden in nieuwe kledij*."

E ta cita e principal doctrinan di incrédulidad i e ta pone nan na prueba coe sano huicio. E scirbidor ilustrar ta bisa: "Si ora nos examina nos sintir bon examinar, e bisa nos koe e no por acepta, koe ta existi algo mas ajá, riba materia i su forzanon, auto nos lo conforma nos coe n'esai i sigi trompeca riba e caminda seur di nos bida, gozando di lo ke dia di awe ofrece nos, haciendo bon na otro, si nos tin gusto di hacié. Si al contrario, nos sano huicio bisa nos, koe solamente superficialidad di mas grosero por acepta doctrina di incrédulonon di awendia: si nos sano huicio bisa nos, koe nos meste busca e cosnan, koe ta rondona nos i koe nos no por comprende, na otro lugar mas elevar koe materia, — auto, n'e caso-aki tambe nos kier ta honrado i sincero."

Hende, koe leza e boenita boeki-ai di e Protestant combertir, koe berdaderamente kier ta honrado i sincero i koe no obstina nan coe toer nan forza contra berdad ni no cera nan wowo espresamente pa nan no mira berdad, — e hendenan-ai lo studia e obra sigur coe muchoe utilidad: mientras esnan, koe tin fortuna di tin berdadera fé, si nan lezé, no solamente nan lo ta fortificar den nan fé, ma kizas nan lo haja aiden arma nobo tambe pa nan defende nan mehor contra e atakenan, na cual catolicanan ta exponer awendia.

Ta duel nos koe diferente circunstancia, na promer lugar, poco espacio di nos courant, ta priva nos di haci nos lezadornan conocir coe n'e boeki di Jan Holland, principalmente nos lezadornan koe no ta comprende hoelandes. Ma un indicacion chikitoe di e principal puntonan, koe e scirbidor ta trata, casi semper coe su mes palabranan, lo ta suficiente pa excita hopi hende na haci conocir coe Jan Holland su "*Oude Iden in nieuwe kledij*."

E scirbidor ta coeminsa coe refuta pretencion di materialista ó incrédulonon, koe concensji solamente ta suficiente semper i pa toer hende, pa haci nan sabi com nan meste hiba un bida bon i virtuoso.

Bo concensji ta bisa bo kiko ta bon i kiko ta maloe. Riba esai mi ta di acuerdo coe bo. ¿Bo ta permiti mi haci un observacion, pone un condicion ai cerca? Esai ta esaki: mientras bo sigi biba puro, mientras bo persevera di ta hustoe, bo concensji lo no ganja bo, e ora-ai bo concensji ta papia berdad i e ta i e ta keda un guia fiel. Ma e guia-ai asina fiel,

koe casi no por ganja, tin un debilidad chikitoe: e falta pacensji i perseverancia. Si bo mandé keda ketoe, e ta hajé unbé tolondrar, e ta cera su boca i e no ta larga bo tendé coe obstinacion. Concensji ta un plantji delicado, si hende toca coe né di un manera poco brutoe e ta cera su blatinan i e no ta bolbe habri nan mas. Si su blancura jega na ta manchar un dia, ningun awa na mundoe no ta bolbe hacié limpi, mientras e mancha ta sigi bira grandi manera un mancha di azeta riba un papel blancoe.

Mientras hende ta puro anto, i e ta keda puro, e por nabega sin peligro coe kompás sensible di concensji: ma ni concensji mes, ni sintir di hende no tin poder pa drecha pluma kibranan di hala di inocencia, ni laba mancha for di su blancura.

Coe muchoe poco excepcion, den toer tempoe i den toer pueblo, humanidad a kere, koe ta existi un poder superior invisible, koe ta doena hende manoe pa lamanta nos for di nos caída, koe ta juda nos den nos flakeza i debilidad. Solamente orguljo lo por a kita hende di acepta e vio-ai.

Si, un hende orguljoso por rechaza hasta lo ke toer hende di toer tempoe a toema como berdad, manera si un instinto a lastra nan na kere, pasobra Dios a doena hende gracia di libertad; hende ta liber pa escohe den berdad i error, den bon i maloe, i riba hende ta cai tambe responsabilidad di su accionnan, koe ta pidi recompensa ó castigoe.

Sin embargo no ta semper koe error culpable i mal accion ta haja castigoe, ni tampoco obranan di virtud ta haja pagamentoe den e mundoe-aki caba. Hopi malbadoe ta biba aki den gozo, mientras un hende virtuoso ta cargar coe sufrimentoe.

Pesaki fé den continuacion di existencia di hende despues di morto, fé den *inmortalidad di alma* tabatin den toer tempoe i den toer pueblo, balor di un berdad koe no por ta desmentir.

¿Kende awor — Jan Holland ta puntra mas adilanti — a sinja concensji kiko ta bon i kiko ta maloe? ¿Kende a doena hende e facultad di libertad for di cual ta nace e inclinacion, koe ta parece innatural, pa lamanta contra forzanon di materia i busca un serie nobo di causa i consecuencia? ¿Kende a pone e carga pisar di responsabilidad riba lomba di hende? ¿Kende a doena hende un conocimentoe asina grandi di derecho, koe e no ta duda ni un poco pa spera pagamentoe i consuelo pa su sufrimentoe nan den un mundoe, koe ningun bista no a mira?

Si nos no kier keda para den un confusion di hecho i imposibilidad, koe un ta contradici otro, nos meste toema esun único salida, koe sano huicio ta ofrece nos: piedra di hoeki di toer e cosnan-ai ta un Ser di toer sernan, un Dios todopoderoso, hustoe, koe ta na toer lugar, koe sabi toer cos.

Di un manera maestra Jan Holland ta moestra locura di e doctrina di Darwinistanan di nos tempoe, koe, naturalmente en vano, ta doena nan curpa toer sorto di molestia pa doena un prueba coe toer sorto di sofisma, koe mundoe i toer kiko ta den die a bini di nan mes.

Dios, koe ta amor, a cria hende — na promer lugar pa Su veneracion, ma tambe anto, pa koe tin criatura liber, na kende E por moestra Su amor den su plenitud, criatura koe E por haci feliz; asina El a cria mundoe tambe pa hende.

Dios mes a toema educacion di promer hendenan na Su coerazon, ma e promer par di hende caba a haci abuso di nan libertad, nengando obediencia na Dios. Inocencia a hala un banda, i el a doena lugar na orguljo, koe ta kere hende su débil forzanon suficiente pa logra e fin di felicidad coe nan propio medionan.

E promer par di hende a kibra e union coe Dios pa nan descendientenan tambe; nan a kita nan descendientenanau tambe for di cuidanza di Dios.

Picar tabatin masjar hopi conse-

cuencia tristoe pa Adam i Eva i pa esnan koe a bini na mundoe despues. Humanidad, kitar for di cuidanza di Dios, siguiendo su caminda mes, librar di gracia santificante, cargar coe jugo di *picar original*, — humanidad tabata presenta en verdad un bista tristoe.

Na medida koe sufrimentoe tabata bira mas grandi, joramentoe pa e paraíso perdí tabata bira mas i mas terribel, conocimentoe di falta tabata primi hende mas, inclinacion pa reconcilia un divinidad rabiab tabata lamanta; na un palabra: herida di picar original — maske nan no tabata conoce su existencia ni su number — a coeminsa doena dolor.

Veneracion di Dios, na público i huntoe, tabata considerar como un esfuerzo pa reconcilia divinidad.

Culto místico tabata treceer for di teranan di mas aleuw den sociedad civilizar, como si coe n'esai nan mester a haja e medio berdadero pa reconcilia divinidad ofender coe mundoe; hende tabata impone *nan mes* penitencia: *nan mes* tabata inventa manera di moestra nan humiliacion. Ma hustamente e palabra *mes* ta un error. No ta e koe a haci ofensa tin derecho di pone castigoe, ma e koe a ricibi ofensa meste haci esai.

Como humanidad no tabata sabi anto kiko e mester a ofrece Dios pa haci reconciliacion, tabata necesario koe Dios a bisa esai — asina a lo menos un reconciliacion lo por a bini, asina un dia e relacion di promer den hende coe Dios lo por tabata renobar. Coe otro palabra: Dios mes mester a haci un *revelacion*, esta, Dios mes mester a moestra e medio, coe cual e reconciliacion por a sosode, sinja com e generacionnan di despues lo por a haja parti den e reconciliacion, i doena e preceptonan koe mester ta observar pa haci e relacion duradero.

For di lo ke sano huicio meste acepta en cuantoe na *ser* di divinidad, esta, koe Dios su *ser* ta amor, ta sali coe suficiente seguridad, koe e revelacion no tabata nengar pa felicidad di humanidad.

Cada hende ta keda sin embargo coe nan facultad di rechaza e medionan, koe Dios a revela pa trece e reconciliacion den E coe humanidad; cada hende ta *liber* pa rechaza berdad sobrenaturalnan, berdadan koe nos sintir no por comprende.

Despues di moestra den *promer* parti di su boeki, koe berdaderamente principio cristiannan ta di acuerdo coe sentencia di sano huicio, koe notin ningun contradiccion den revelacion i ciencia, Jan Holland ta haci hende mira masjar clá, coe masjar hopi palabra sacar for di Evangelionan, inhusticia di e acusacionnan, koe contemplacion di mundoe di Cristoe ta enteramente na contradiccion coe lo ke naturaleza i experiencia ta sinja nos; koe Su mandamentoe no por ta practicar; koe Su carga ta masjar pisar pa hende; koe Su reforma meste tin pa consecuencia, ruina di humanidad. Hustamente lo contrario nos ta mira den Boeki Sagradonan, koe ta contene un parti grandi di Dios su revelacion. E Boekinan ta sinja: koe den Cristoe Dios a bolbe bini na mundoe, koe den forma espiritual Dios a bisjita Su jioenan den miseria, koe Dios mes a doena nan manoe pa reconcilia coe nan, koe Dios mes a revela com E ta i kiko E ta desea, koe Dios a bolbe toema riba E educacion interrumpir di Su jioe perdirnan, pa haci nan enteramente feliz.

Cristoe, promer koe El a abandona e mundoe-aki, a moestra tambe e medionan, coe cual Su obra lo sigui ta libar adilanti den curso di tempoenan, i koe lo garantiza duracion di e union den Dios coe hende, koe a bin tabatin atrobe: El a institui un Iglesia, koe lo keda existi te na fin di siglonan pa warda e doctrina revelar intacta, manera e ta den Escritura Santa i Tradicion, i pa predica na pueblonan di mundoe kiko hende meste kere i haci pa gana felicidad den cielo — i e Iglesia di Cristoe ta Iglesia Catolica.

Den toer tempoe tabatin hende, koe, dominar pa un spiritu di orguljo, abusando di e gracia noble di libertad, a lamanta contra e institucion di Dios — Hende i separa nan di

djé. Principalmente Luther i su sucesornan a haci esai. Ma nan no a keda sin castigoe. For di e tempoe-ai nan a sigi institui un hopi iglesia nobo pa cualke cos di mes insignificante, i muchoe Protestant no tin ni un poco berguenza di abandona i renega majan un reunion, koe ajera ainda nan tabata reconoce como berdadera institucion di Cristoe, i esai pa cualke comprendimentoe *personal* di un texto di Biblia.

Asina Protestantismo ta mata su mes curpa i spaar e Madre Iglesia bieuw trabao di lucha contra djé ainda. Awor Iglesia Catolica tin di haci coe un otro enemigoe. E enemigoe-ai koe ta recluta su troepnan den esnan koe ta separa nan continuamente for di fé, — e enemigoe-ai ta e spiritu di *incrédulidad* completa, koe ta lamanta cabez awor mas koe nunca.

For di e observacionnan-aki absolutamente incompletos di o boeki di Jan Holland, nos lezadornan por mira com útil e por ta pa hopi hende.

Bien ta berdad koe e scirbidor no a haci uso na toer lugar di *toer* e armanan, di cual e por dispone pa combati atakenan di incrédulidad, — esai no ta kitar sin embargo koe e boeki, tantoe pa rikeza di su contenido como pa boeniteza di su forma, ta doena testimonio di e talento grandinan, koe Dios a concede Jan Holland i na mes tempoe e ta doena prueba tambe di su desce ardiente pa haci bon i conduci hopi, koe ta den tiniebla di error mes cos koe e tabata, na reconece i confesa e berdad di mas elevar.

Experiencia a sinja Jan Holland, koe tin masjar hopi hende, koe, lastrar pa nan preocupacionnan, no kier te de, no kier leza, no kier poentra, no kier corda.

Pa comersion di e desgraciadonan-aki solamente un oracion ferviente por sirbi. Ma tin hopi hende tambe koe ta accesible na conviccion. Koe nan toer i principalmente esnan, koe promer-aja tabatin coestumber di coeminda coe alegria i entusiasmo aparicion di cualke boeki di e scirbidor-ai, busca i studia e boeki-aki di Jan Holland! Sin duda esai lo excita nan na haja ainda un conocimentoe mas extenso, no solamente di e berdadan, koe sintir di hende por alcanza, maske ta coe muchoe esfuerce di spiritu i coe muchoe estudio, ma principalmente di e berdadan tambe, koe Dios su amor a revela nos i koe Su Iglesia ta propone nos pa kere, afin di haja aiden e felicidad, koe posesion di berdad ta doena na hende.

¿Dios doena koe e deseo-aki cumpli?

Los principales periódicos del mundo, médicos de gran eminencia, individuos de alta posición y de todas profesiones y todos cuantos lo han usado, están de acuerdo que para dar vigor, lustre, suavidad y ondulacion al cabello y para estirpar la tiña y la caspa el **Tricófero de Barry** no tiene rival. Probado por mas de ochenta años ha dado pruebas de ser el único artículo que hace crecer el pelo cuando se ha caído.

Revista del Mercado.

NEW-YORK, Enero 25, 1887.

Azúcar. — (Mercado firme).

Cuba-Mascabado..... 4 @ 44
idem Centrifugo..... 44 @ 54
Pico Rico..... 4 @ 44
Aloe (Quiet.)..... 3 @ 34
Brazillete.

Delgado..... 20 @ 25
Grueso..... 25 @ 30

Café. (Existencia 13.12 sacos. Mercado firme.)

MARACAIBO.
Trujillo..... 14 @ 144
Baconó..... 14 @ 154
Mérida..... 144 @ 16
Cienfuegos..... 144 @ 154
Clases extra..... 154 @ 16

SABANILLA. (Existencia 4,900 sacos. Mercado firme).

Ordinario..... 14 @ 144
Regular..... 144 @ 15
Bueno..... 15 @ 154
Superior..... 154 @ 16
Clases extras..... 164 @ 17

LA GUAYRA, CARACAS Y Pico

CABELLO. (Existencia 2,200 sacos. Mercado firme).

